

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΗΝΡΙ ΔΕ ΤΟΥ ΦΟΡΖΕ

ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ

ΚΕΙΝΟ τὸ πρῶτο ξύπνησα δόθῃμος.
 — Τὶ ἄσχημος καρὸς ποὺ εἶνε σήμερα, Μαρία! εἶτα στὴν ὑπηρεσίᾳ μου. Τὶ μέρα ἔχομε;
 — Σήμερα εἶνε Ψυχосάββατο! μοῦ ἀπάντησε ἡ γρηβὴ με σοβαρότητα, ἀνοίγοντας συγχρόνως τὰ παραθυροφύλλα. Τέτοια μέρα κ' ἡ φρεὶ ἀκόμα κραταίει πένθος...
 — Τότε λοιπόν, ζήτω ἡ ζωῆ, Μαρία! φώναξα. Ἄναψε τὴ θεομύστρα, βάλε μπόλικα ξύλα κ' ἔτοιμασε ἕνα καλὸ γεύμα. Μὴ λησμονήσης νὰ φέρῃς ἀπ' τὴν ἀνοικτὴ καὶ μερικεὶς μπουκαλιές με κρασί... Σήμερα ἔχω σκοπὸ νὰ καλέσω τοὺς πὸν τρελλοὺς μου φίλους γὰ νὰ γλεντήσουμε...
 — Σωπάστε, κύριε, σωπάστε! μοῦ εἶπε σιγὰ ἡ ἀγαθὴ γυναῖκα. Μὴ λέτε τέτοια λόγια, γιατί μορεὶ νὰ μᾶς βγοῖν σὲ κακὸ. Ἄλλωστε σήμερα δὲν θὰ βρῆτε φίλους, γιατί καθέννας τους θυξῆ κ' ἀπὸ ἕναν πεθαμένο νὰ ἐπισκεφθῆ στὸ νεκροταφεῖο... Ἄν ἔξερτε διως...
 — Τί, Μαρία;
 — Ἄ, δὲν εἶνε τίποτε... Οἰμηθῆκα μὰ παλιὰ ἱστορία τοῦ Ψυχосάββατου ποὺ στοιχογραφεῖ ἀκόμα μὲς' στὸ μυαλὸ μου καὶ ποὺ στὴ θύμησί της με πᾶνει τρεμουλά...
 — Ἐλα, Μαρία, νὰ ζῆς... Κάθησε καὶ πὲς μου τὴν, γιατί εἶμα περιεργὰ νὰ τὴν ἴσους...
 Ἡ Μαρία κάθησε τότε μπρὸς τὸν τῆμα κ' ἄρχισε νὰ μοῦ λέη, καθὼς προσπαθοῦσε ν' ἀνάψῃ τὴ φωτιά:
 — Πέρασαν ἀπὸ τότε τριάντα χρόνια ἀπάνω—κάτω... Ἦμουν τότε ὑπηρετίστρια, ὅπως καὶ τώρα, σ' ἕνα νεὸ ἀντράγινο, σὲ κάποιο προάστειο τῶν Παρισίων.
 Ἦμεινα στὸ σπίτι τους δύομιση χρόνια. Στὴν ἀρχὴ οἱ κύριοι μου περνοῦσαν εὐτυχεμένα, ὅπως φαίνονταν, ἀλλὰ ἔπειτα ἄρχισαν νὰ γριμιάζουν καὶ νὰ μιλοῦνιν κάθε λίγο.
 Ἐγὼ, φυσικά, δὲν ἀνακατενόμουν στὸ οικογενειακὰ τους, γιατί δὲν εἶχα κανένα διαίωμα. Ἄκουγα διως τίς φιλονεικίες τους κ' ὀραζόμουν στὸ Θεὸ, πὸς μοῦ ἔσχιζαν τὴν καρδιά με τὰ βαρεὰ λόγια ποὺ ἀλλάζαν.
 Ἡ κυρία ἦταν ὀραία, πολὺ ὀραία μάλιστα. Ὁ κύριος πάλι ἦταν καλὸς, ἀλλὰ μελαγχολικὸς. Ἀγαποῦσε πολὺ τὴν κυρία, ποὺ τὴν εἶχε πάρει ἀπὸ ἔρωτα, καὶ δὲν ἐγνώριζε στὸν κόπο μὴ ἀλλήλα ἀπ' αὐτὴ.
 Μὰ μέρα ἔγινε μεταξὺ τους μὰ σσηνὴ, μὰ σσηνὴ φοβερὴ, ἀγνωστὸ διως γὰ ποιά αἰτία. Ἡ κυρία ἦταν στὰ νεύρα της, ἔβρισε ἄγρια τὸν κύριο καὶ στὸ τέλος, ἀπ' τὴ φωνῆς της, τὸν ἀνάγκασε νὰ φύγη.
 Πρὶν φύγει ὁμως, ὁ φτωχὸς μου κύριος γύρισε καὶ μ' ἕνα τόνο γεμάτο ἰκεσία καὶ παρακλήσι, εἶπε στὴ σύζυγό του, ὅτι ἦταν πρόθυμος νὰ συμμιλιωθῆ μαζί της καὶ νὰ ἐξομῆ τὰ πάντα.
 Μὰ ἔκείνη περιήμανη, ἀγέροξη, τοῦ ἀπάντησε.
 — Ὁχι!... Ὁχι!... Δὲν σὲ θέλω παιδί!... Δὲν σ' ἀγαπᾷ! Φύγε!...
 Ὁ κύριός μου τότε ἔσκησε τὸν κεφάλι του κ' ἔφυγε περιλιτος. Ἀπὸ ἔκείνη δὲ τὴν ἡμέρα δὲν ξαναφάνηκε παιδί στὸ σπίτι...
 Ἐπειτα ἀπὸ λίγες μέρες ὁμως εἶδα μερικὸς ξένους ποὺ ἦσαν στὸ σπίτι καὶ μιλοῦσαν με τὴν κυρία γὰ διαζύγιο. Διαζύγιο!... Αὐτὴ ἡ λέξη μοῦκανε πολὺ κακὸ, γιατί τοὺς ἀγαποῦσα καὶ τοὺς δυό...
 Τὸ διαζύγιο ὅσοπο δόθηκε κ' εἶσι ἐγὼ ἔμεινα με τὴν κυρία ποὺ με χρειαζόταν ἀκόμα κοντὰ της.
 Μὰ μέρα ὅσοπο δὲν βστοῦσα περισσότερο καὶ τὴ ρώτησα:
 — Ποῦ εἶνε ὁ κύριος;
 Ἐκείνη τότε ἄρχισε νὰ γελᾷ μ' ἕνα γέλιο παρᾶξενο, ποὺ δὲν μοῦ ἔκανε καθόλου καλὴ ἐντύπωση καὶ μοῦ εἶπε με ἀφέλεια:
 — Τὸν θέλεις; Ἐφυγε με πάντα! Δὲν τὸν ἀγαπᾷ παιδί...
 Κάθησα τότε μονάχη μου σὲ μὰ γωνιά κ' ἔλαφα, ἔλαφα γὰ πολλὴν ὄρα...
 Ἐνα χρόνο ὁσοτὸ ζήσαμε ἔτσι.
 Ἡ κυρία φανόταν πὸς δὲν τὴν ἐνοιαζε καθόλου γὰ ὅ,τι εἶχε συμβεῖ... Ἦταν πάντα εὐθιμη, ἔδωκανε κάθε μέρα περὶποτο με τίς φίλες της κ' ἔδειχνε πὸς τὰ εἶχε ἔξοσει ἔλα...
 Μὰ βραδιὰ—ἦταν Ψυχосάββατο, σὴν καὶ σήμερα—κατὰ τίς ἔννεα ἡ ὄρα, ἐνὸ ἡ κυρία εἶχε πέρα ἀπὸ νορεῖς νὰ κοιμηθῆ, ἀκουσα στὴν ἐξώπορτα ἕνα χτύπο σιγανὸ.

Μὴ μοροῦντας νὰ ἐξηγήσω τὴ νυχτερινὴ αὐτὴ ἐπίσκεψη, πῆγα ν' ἀνοίξω. Θεὸ μου! εἶδα τότε ἔκκληρητὴ νὰ στέκεται μπροστά μου ὁ ἴδιος ὁ κύριος!
 Εἶχε γίνε ἀγνώριστος μέσα σ' ἕνα τόσο μικρὸ διάστημα καὶ στὰ μάτια του ἦταν ζωγραφισμένη ἡ λύπη. Τὰ χαρακτηριστικὰ του εἶχαν ἀλλοιωθεῖ ὀλότελα...
 Καθόταν ἐκεῖ, στὰ σκαλιὰ τῆς πόρτας, καὶ δὲν τολμοῦσε νὰ προχωρήσῃ. Στὸ χέρι του εἶδα νὰ κρατᾷ ἕνα ὀραϊστατο μπουκέτο ἀπὸ ἄσπρες μαργαρίτες.
 — Εἶν' ἐδὸ ἡ κυρία; με ρώτησε με φωνὴ τρεμουλιαστὴ.
 — Μάλιστα, κύριε, τοῦ ἀπάντησα. Ἄλλ' ἀπόψε ἦταν πολὺ κουραμένη κ' ἔπεσε ἀπὸ νορεῖς νὰ κοιμηθῆ...
 — Ἄ, ἀφοῦ κοιμάται, τόσο τὸ καλύτερο!
 Καί, πατώντας στὴς μύτες τῶν ποδιῶν του, μῆτρε μέσα.
 Ἦμουν πολὺ συγκινημένη ποὺ ἔβλεπα τὸν κύριο νὰ ξαναγυρῆζῃ στὸ σπίτι καὶ δὲν ἔξερα τί νὰ πῶ.
 — Κοιμᾷται πάντα στὴν ἴδια κάμαρα; με ρώτησε.
 — Μάλιστα, τοῦ ἀποκρίθηκα.
 Προχώρησε τότε σιγὰ—σιγὰ πρὸς τὸ βάθος τοῦ σπιτιοῦ, ὅπου ἦταν ἡ κρεββατοκάμαρα τῆς κυρίας καί, καθὼς ἐπιλοῦσε, εἶδα πὸς εἶχε γίνε ἄσπρος σάν τὸ πανὶ κ' ἔτριψε.
 Ὅταν ἔφτασε στὸ κατώφλι, σήκωσε τὸ χέρι καὶ με ρώτησε πάλι:
 — Κοιμᾷται;
 — Ναι, τοῦ ἔγνεμα με τὸ κεφάλι.
 Τότε, ὀρθὸς μπρὸς στὴν πόρτα, σήκωσε τὴ βραχιὰ κορυφὰ καὶ στάθηκε ἐκεῖ, χωρὶς νὰ βγάλῃ λέξι ἀπὸ τὸ στόμα του, παρατηρώντας τὸ κρεββάτι ὅπου κοιμοῦταν ἡ κυρία, ἡ κυρία ποὺ τόσο πολὺ τὴν ἀγάπησε καὶ ποὺ τόσο πολὺ τὸν ἔκανε νὰ ὑποφέρῃ.
 Τὸ χέρι του σὲ λίγο ξανάπεσε καί, πρὶν φύγη, ἄφησε τ' ἄσπρα λουλουδιὰ του μπρὸς στὸ κατώφλι τῆς πόρτας.
 Σὲ λίγο ἀδρόμω, ὅπως εἶχε ἔρθει, ἔφυγε, ψιθυρίζοντας μου αὐτὰ τὰ λόγια:
 — Μαρία, μὴν τῆς εἰπῆς πὸς τὰβαλα ἐγὼ ἐκεῖ...
 Τὸν ἄλλα χρόνο ξαναῆρθε τὴν ἴδια μέρα, καθὼς καὶ τ' ἄλλα χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν.
 Ἐπαύσεως νύχτητα πάντα τὴν ὄρα ποὺ ἡ κυρία κοιμοῦταν. Πρὶν ὅμως μῆτρε, γὰ νάνα σιγούρος, με πρῆμνε με τὸν εἰδοποίησιν κατὼ στὸ ὄραμο. Ἐγὼ τοῦ ἔκανα νόημα καὶ τότε ἀνέβαινε με τὸ πιουζετὸ στὸ χέρι...
 Ἐταῖ ἡ κυρία ποτὲ δὲν τὸν εἶδε, οὔτε καὶ ποτὲ με ρώτησε ποὺς ἄφινε τὰ λευκὰ ἐκείνα λουλουδιὰ μπρὸς στὴν κρεββατοκάμαρά της. Ἦσιος καὶ νὰ τὸ μάντεψε, ποὺς ἔξερε, καὶ δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῆ σὲ μένα.
 Ἐγὼ ὁμως κατάλαβα γιατί ὁ κύριος ἐρχόταν κάθε χρόνο τὴν ἴδια μέρα, τὴ μέρα τοῦ Ψυχосάββατου. Ἡ γυναῖκα ποὺ ἀγαποῦσε, ἦταν πεθαμένη παιδί γ' αὐτὸν κ' ἔσφιγγε τὰ λουλουδιὰ του μπρὸς στὸ κρεββάτι της, σὴν νὰ τὰ ἔσφιγγε ἀπάνω στὸν τάφο της!.....

Γύρισε καὶ εἶπε στὴ σύζυγό του μ' ἕνα τόνο γεμάτο ἰκεσία καὶ παρακλήσι...

ἦθελε νὰ φανερωθῆ σὲ μένα.
 Ἐγὼ ὁμως κατάλαβα γιατί ὁ κύριος ἐρχόταν κάθε χρόνο τὴν ἴδια μέρα, τὴ μέρα τοῦ Ψυχосάββατου. Ἡ γυναῖκα ποὺ ἀγαποῦσε, ἦταν πεθαμένη παιδί γ' αὐτὸν κ' ἔσφιγγε τὰ λουλουδιὰ του μπρὸς στὸ κρεββάτι της, σὴν νὰ τὰ ἔσφιγγε ἀπάνω στὸν τάφο της!.....

Νὰ τί λέγει ὁ μέγας φιλόσοφος Ρουσσὸ γὰ τὸ σπουδαιότατο ζήτημα τῆς ὀμιλίας:
 — Ὁ τόνος τῆς ὀμιλίας πρέπει νὰ εἶνε ῥέων καὶ φυσικὸς, καὶ διχ κοιναστικός καὶ ἐλαφρὸς.
 — Ἡ κωνέντα πρέπει νὰ εἶνε εὐθιμη, ἀδρόμω, εὐγενής, ἀλλὰ χωρὶς προσποίηση.
 — Στὴ συνομιλία πρέπει νὰ συνδυᾷται κανεὶς τὸ πνεῦμα με τὴ λογική.
 — Σὲ μὰ συναναστροφῆ πρέπει νὰ γίνετα λόγος γὰ ὀρα, ἀλλὰ τὰ θέματα δὲν πρέπει νὰ παίρνουν μορφὴ ἐπιστημονικῆς συζητήσεως, ὀποτε, ἀντὶ νὰ τέρπον, συσχοτίζον τὸς ἀραοτάς.
 — Ὁ ὀμιλητὴς πρέπει νὰ παίρνῃ τὸ θέμα του με ταχὺτητα καὶ νὰ το διαπραγματεῖται με εὐστοφία καὶ χάρι.
 — Καθένας πρέπει νὰ ἐκφορᾷ τὴ γνώμη του, ἀλλὰ με λίγα λόγια καὶ χωρὶς νὰ ἐπιτίθεται με ὀρημὴ ἐναντίον τῶν ἄλλων.

Τὸν ἄλλα χρόνο ξαναῆρθε τὴν ἴδια μέρα, καθὼς καὶ τ' ἄλλα χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν.
 Ἐπαύσεως νύχτητα πάντα τὴν ὄρα ποὺ ἡ κυρία κοιμοῦταν. Πρὶν ὅμως μῆτρε, γὰ νάνα σιγούρος, με πρῆμνε με τὸν εἰδοποίησιν κατὼ στὸ ὄραμο. Ἐγὼ τοῦ ἔκανα νόημα καὶ τότε ἀνέβαινε με τὸ πιουζετὸ στὸ χέρι...
 Ἐταῖ ἡ κυρία ποτὲ δὲν τὸν εἶδε, οὔτε καὶ ποτὲ με ρώτησε ποὺς ἄφινε τὰ λευκὰ ἐκείνα λουλουδιὰ μπρὸς στὴν κρεββατοκάμαρά της. Ἦσιος καὶ νὰ τὸ μάντεψε, ποὺς ἔξερε, καὶ δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῆ σὲ μένα.
 Ἐγὼ ὁμως κατάλαβα γιατί ὁ κύριος ἐρχόταν κάθε χρόνο τὴν ἴδια μέρα, τὴ μέρα τοῦ Ψυχосάββατου. Ἡ γυναῖκα ποὺ ἀγαποῦσε, ἦταν πεθαμένη παιδί γ' αὐτὸν κ' ἔσφιγγε τὰ λουλουδιὰ του μπρὸς στὸ κρεββάτι της, σὴν νὰ τὰ ἔσφιγγε ἀπάνω στὸν τάφο της!.....

ΤΙ ΛΕΝ ΟΙ ΣΟΦΟΙ
Ἡ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ

Νὰ τί λέγει ὁ μέγας φιλόσοφος Ρουσσὸ γὰ τὸ σπουδαιότατο ζήτημα τῆς ὀμιλίας:
 — Ὁ τόνος τῆς ὀμιλίας πρέπει νὰ εἶνε ῥέων καὶ φυσικὸς, καὶ διχ κοιναστικός καὶ ἐλαφρὸς.
 — Ἡ κωνέντα πρέπει νὰ εἶνε εὐθιμη, ἀδρόμω, εὐγενής, ἀλλὰ χωρὶς προσποίηση.
 — Στὴ συνομιλία πρέπει νὰ συνδυᾷται κανεὶς τὸ πνεῦμα με τὴ λογική.
 — Σὲ μὰ συναναστροφῆ πρέπει νὰ γίνετα λόγος γὰ ὀρα, ἀλλὰ τὰ θέματα δὲν πρέπει νὰ παίρνουν μορφὴ ἐπιστημονικῆς συζητήσεως, ὀποτε, ἀντὶ νὰ τέρπον, συσχοτίζον τὸς ἀραοτάς.
 — Ὁ ὀμιλητὴς πρέπει νὰ παίρνῃ τὸ θέμα του με ταχὺτητα καὶ νὰ το διαπραγματεῖται με εὐστοφία καὶ χάρι.
 — Καθένας πρέπει νὰ ἐκφορᾷ τὴ γνώμη του, ἀλλὰ με λίγα λόγια καὶ χωρὶς νὰ ἐπιτίθεται με ὀρημὴ ἐναντίον τῶν ἄλλων.

